

Tělocvičná jednota Sokol Liberec I.

Nazdar!

Sokolské souzvuky

č. 11 - listopad 2020

Ročník 10.

Večer sokolských světél 2020 v Dobřichovicích

*Stejně letos jako loni
když se slunce v západ kloní
jdeme pouštět lodičky
za sokolské dušičky.*

*Dodržujem opatření
více než dvacet nás tu není,
ale během hodiny
vystřídaj se rodiny.*

*Po Berounce lod'ky plují
děti kolem poskakují,
aby mohly dobře spát
rodiče si vínko dát.*

*A co říci závěrem
za slavnostním večerem?
Příště plujem zas -
Sokol žije v nás!*

(Lidová tvořivost – sestry Maxová a Nolanová – Dobřichovice)

Obsah:

Úvodní slovo - Život poskytuje nejrůznější možnosti

Metodika

Zdraví

Tělesná cvičení, kondice a corona - virus

Nepříjemný nepřítel – stres

Sokolská soutěž – „Kde domov můj“

Výzva komise turistiky

Opravený strop turnovské sokolovny

Nejenom pohybem živ je sokol

Hlubší pohled na čs. legie

Operace Anthropoid

Otcové sokolské myšlenky

Kaleidoskop – Pan herec Radovan Lukavský

Dušičky

Velký a málo známý umělec- František Bilek

Fenomenální žena – Marie Curie Skłodovská

Karel Jaromír Erben

Jméno budící úsměv

Compiègne

Sokolská soutěž – Evropa

Sokolská výstava k Památnému dni Sokolstva - 8. října 2020 v

Liberci

Sokolské osobnosti

Zprávy ze sok. jednot a žup

Úvodní slovo

Život poskytuje nejružnější možnosti

„Při hledání svého místa ve společnosti, při pátrání po smysluplné seberealizaci můžeme být na chvíli třeba i bezradní, ale nikdy neztrácejme naději-
Zájem o věci veřejné je projevem sounáležitosti s vlastním národem. Mnohdy neokázalým, možná ne zcela uvědomělým, ale v pravdě skutečným projevem vlastenectví.“

„Život nám poskytuje nejružnější možnosti, díky nímiž si můžeme uvědomit, kým vlastně jsme a zamyslet se nad pocity, jimiž se při svém hledání doprovázíme. Je dobré učit se jim rozumět a využívat je ke svému prospěchu co nejvíce- a s otevřeným hledím. Bez předsudků a falešných představ. Změnit lze mnohé Stačí se rozhodnout pro první krůček a lavina se může začít valit s kopce dolů do údolí!

Že nevíme jak?

Důležitější je vědět proč a bude - li motivací snaha po nápravě věcí veřejných, pak si již každý najdeme i svůj způsob jak.

Nikdy není pozdě začít.“

(Jan Kurfírt – „O vlastenectví“)

Zkuste si však na podobné rozjímání lehnout na pár dní do nemocničního pokoje a postele.! Hned vás přejde humor! Deka vás začne tlačit, máte žízeň, nevíte, jak si lehnout. Čas nechce utíkat a napadají vás samé hloupé myšlenky. Když už se zdá, že spánek přichází, někde vrznou dveře a můžete začít znovu.

Nemocniční postel asi není právě místem na hlubokomyslné úvahy. Ty si nechme na pobyt v normálním prostředí, kde to znáte, obklopují vás známé věci – nábytek, knihy, porcelán – to jsou místa, kde reagujeme přirozeně, zdravě, kde můžeme o svých problémech diskutovat s přáteli, získávat informace, kde je nám dobře a proto i naše úvahy budou mít reálný základ – reálný, to znamená použitelný, protože myšlenka bez činu - je na nic.

Vrátila sem se domů po delším pobytu v nemocnici (čímž omlouvám termín rozeslání listopadových Souzvuků) a nepřeji Vám rozhodně podobnou zkušenost. Snad už to bude dobré, rozhodně větším problémem je pandemie, Protože ta ohrožuje nás všechny.

Takže přeji všem čas na rozjímání i na činy – budeme je potřebovat!

Jarina Žitná

Metodika

Přiznávám se, že vůbec nevím, jestli jsem někdy uvažovala o pojmu zdraví - a domnívám se, stejně jako většina z vás, dost málo jsem se tomuto pojmu věnovala. Bylo totiž tolik zajímavějších věcí ve světě! Zdraví se, bohužel, stává problémem tehdy, když ho člověk nějakým způsobem ztratí.

Zdraví

Podle světové zdravotnické unie je to stav rovnováhy příjmu a výdeje energie, značí dobré vyhlídky na přežití a další růst. Je to stav kompletní fyzické, duševní a sociální pohody - nikoliv pouhá dlouhodobá nepřítomnost nějaké nemoci nebo vady. Zdraví je prostředkem k realizaci harmonického rozvoje člověka! Potenciál zdraví každého z nás je dán jeho fyzickými předpoklady, je určován možností starat se sám o sebe, případně o své bližní a rozhodovat a udržet si kontrolu nad vlastním životem. Úkolem společnosti je vytváření podmínek k tomu, aby lidé dokázali potenciál zdraví uplatnit.

Lidské zdraví ne nesmírně složitý komplex tvořený různými strukturami, jejich vzájemnými vazbami, které se mohou obměňovat a měnit, zanikat a obměňovat se.

Faktory, které ovlivňují naše zdraví jsou čtyři.

- 1) asi z 15 – 20 % jsou to životní podmínky, které nás ovlivňují (klíma, jeho znečištění, potravinový řetězec)
- 2) asi z 10 – 15 % jsou to faktory genetické (pohlaví, vrozené vlastnosti a vady)
- 3) asi z 50% životní styl a faktory, které z něho vyplývají (sportování, sexuální chování, výživa, eventuelně obezita, zvládání stresu, výživa) – tzv. ovlivnitelné faktory
- 4) zbytek tvoří faktory, které ovlivnit nemůžeme – přibývajících věk, pohlaví, nezanedbatelná je i dědičnost.

Známe v podstatě štěstí, že žijeme v Evropě, která je v oblasti zdraví asi na nejvyšším místě. Rozdíly v životních podmínkách a zdravotní úrovni populace jsou v různých oblastech světa podstatné. Všem je jistě jasné, že nejhůře jsou na tom tzv. země rozvojové.

Nejrozšířenějšími světovými chorobami jsou

- 1) HIV/ AIDS – na kterou trpí víc než ¼ světové populace, t. j. asi 40 milionů lidí
- 2) malárie – asi 500 milionů – problémy s pitnou vodou
- 3) tuberkulóza – asi 1,8 mil. lidí

Na začátku tisíciletí jsou to strašná čísla.

Země třetího světa žijí v podmínkách pro Evropana v podstatě neuvěřitelných a mělo by nám být jasné, že pomoci mohou pouze zlepšené klimatické podmínky přímo na místě a nemůže pomoci žádné vystěhovalectví s přesídlování obyvatelstva.

V čem spočívá problém:

Soustavný nedostatek kvalitní potravy (podvýživa) vyvolává tuberkulosu, proti které ani děti ani jejich matky nemají obranné látky.

Základním problémem je nedostatek pitné vody, z čehož vyplývá špatná hygiena, nedostupné, příliš drahé léky, které se běžný člověk nemůže dovolit, používání náhradních léků, nedostatek lékařů a nemocnic – špatný – nedostatečný – zdravotní

systém. Svou negativní roli hraje i nedostatečné vzdělání obyvatelstva a podceňování nebezpečí, které hrozí nám všem.

V současnosti se ukázalo, že lidská společnost je zranitelnější než jsme si mysleli a musíme se naučit čelit i takovému nebezpečí, které způsobuje současná pandemie, které se zatím nedokážeme dost účinně bránit!

Jarina Žitná (podle wikipedie)

Tělesná cvičení, kondice a corona - virus

Sportoviště a tělocvičny jsou zavřeny, vše se podřizuje boji se zákeřnou nemocí. Je potřeba pouze přemoci lenost a nedostatek spolucvičících, přemoci se a vyběhnout do přírody. Tam se dá praktikovat většina toho, co pravidelně zařazujeme do běžných cvičebních hodin a donutit své tělo k činnosti.

První výhodou je čerstvý vzduch (místo často vydýchaného vzduchu v tělocvičně!)

Je třeba soustředit se na pohyb a jeho dostatečnou intenzitu, Příroda poskytuje krásy, které tělocvična nemá.

Výhodou cvičení v přírodě je kromě čerstvého vzduchu získávání vitamínu D („slunečkový vitamin“) z UV záření, změna prostoru poskytuje větší variabilitu pohybu a procvičení toho, co umíme z tělocvičny v přirozeném prostředí, někomu vyhovuje i volný výběr času vyhrazený pro pohyb.

Pestrost vybraného terénu netradiční překážky v přírodě jsou dalším přínosem. Zařazujeme většinou přirozená cvičení jako je běh, poskoky a skoky, jízdu na kole (v zimě vyměníme za běžky), na kolečkových bruslích, posilování vlastní vahou i nejrůznějšími netradičními předměty (kameny, cihly, polena). Výhodou je proměnlivost terénu (běh do kopce, s kopce, s břemenem). Kromě přírodních překážek používáme i snadno přenosné náčiní z tělocvičny jako jsou švihadla, míče, podložky případně deky, schody, lavičky, nízké překážky, stromy na lezení a různá zábradlí, kameny, a polena.

Nejvhodnějšími cviky jsou ty, které ho ovlivňují jako celek, případně se zaměřujeme na určité svalové skupiny. Patří sem různé typy běhů a skoků, klíky, lehy – sedy, dřepy a výskoky, hluboké výpady, výstupy na schody nebo lavičky (opakovaně a v tempu!), posilování s venku dostupnými předměty.

Velmi důležité je dbát na pravidelné dýchání, vydýchání po zvláště obtížném cvičení nebo na konci hodiny a uvolnění a zklidnění na jejím konci.

Přeji ještě hodně sluníčka a nešetřete se) ve volné přírodě je malý předpoklad, že se setkáte s covidem - 19.

Jarina Žitná

Heslo starých latiníků:

„Corpora mens in corpore sano!“

„Ve zdravém těle zdravý duch!“

Nepříjemný nepřítel – stres

Článek je převzat z materiálu na wikipedii a nedovedu ho přepsat vlastními slovy, nebylo by to asi dostatečně výstižné.

V současnosti, kdy situace vyžaduje mimořádná opatření a panují všeobecné obavy, je těžší než kdy dřív zachovat chladnou hlavu, plnit své povinnosti a hledět pozitivně do budoucna. Zvýšená sociální izolace postupem času vytváří napětí. Když se k tomu přidá nenadálá situace, nervozita, strach a napětí v rodinách podléhajících vlivům okolí, máme základ na největšího nepřítele dnešní doby – stres.

Stres je vnitřní stav člověka. Může to být podnět, nepříznivý faktor (stresor), kladoucí požadavky na organismus, nebo se na stres dá hledět jako na odpověď organismu na stresující činitele. Tento stav zásadně ovlivňuje myšlení a jednání člověka, zesiluje emoce a může být příčinou dalších somatických onemocnění. Je také zodpovědný za zhoršující se průběh závažných onemocnění. Proto je nutné se stresu bránit. Stresora jako takového se ale ve většině případů nelze tak jednoduše zbavit, můžeme s ním však bojovat vnitřně - cíleně sami v sobě, stejně jako bojujeme s ostatními překážkami v našem životě.

Jak poznat, že jsem ve stresu? Příznaků a signálů organismu je celá řada. Naše myšlení se začne ubírat cestou negativních myšlenek, jak vůči sobě, tak vůči nastalé situaci. Tím se jen zvyšuje napětí organismu, které ovlivňuje naše jednání. Až si začneme vytvářet katastrofické scénáře. Přidává se únava, pesimismus, oddalování splnění úkolů. Strídání nálad, rozpoložení, zmenšující se objem činností, které jsme zvládli za určitý den. Signály nabírají na intenzitě velmi individuálně a se situačním kontextem.

Mezi typické emoční projevy stresu patří úzkost, strach, absence empatie, agrese. V chování zaregistrujeme zvýšenou potřebu spánku nebo naopak nespavost. K extrémům dochází i v přísunu potravy. Lidé ve stresu nemají chuť k jídlu, nebo naopak řeší tenzi v organismu neřízeným přejídáním. Člověk se stává apatickým. Ve fyziologických změnách může jít o svalový třes, bušení srdce, problémy s dýcháním, tlak na prsou, pocení, napětí ve svalech, migrénu, bolesti zad v oblasti krční a bederní páteře, průjem nebo naopak zácpu. Symptomy mají samozřejmě různou intenzitu, individuální variabilitu a pokud nejsou řešeny, mají tendenci nabírat na síle.

Unavené tělo, volná mysl

Jak tedy můžeme v současné situaci se stresem účinně bojovat nebo mu předejít? To první, co bychom měli udělat, pokud nás nějaká situace znepokojuje, je přehodnotit ji a reálně zvážit stanovené cíle. Neměli bychom mít iracionální očekávání, místo toho bychom se měli pokusit změnit náš pohled na situaci, ve které se nacházíme. Je vhodné zorganizovat si průběh dne a naučit se relaxovat. Relaxace musí být aktivní, pasivní nečinnost nás stresu nezbaví. Patří sem pravidelné a hluboké dýchání, meditace, protažení nebo manuální činnost, která nám přináší radost. Užitečné je zařadit do denního programu procházku venku, krátkou, ale pravidelnou.

Fyzická aktivita je neohrožený bojovník se stresem. A stačí opravdu málo, třeba 20 - 30 minut denně, nejlépe ve stejnou dobu. Zacvičte si doma, zaběhejte si v lese nebo se projed'te na kole. Efekt bude okamžitý. Uvolní se napětí, které brání realističtějšímu pohledu na věc. Doslova platí: zničte tělo, uvolní se mysl. Inspiraci naleznete u našich lektorů na odkazech níže. Vyberte si aktivitu, která je pro vás ta nejlepší, a podívejte se, jak na to. Od lehkého protažení celého těla a odstranění svalových dysbalancí až po náročný trénink, kde si tzv. „dáte do těla“. Připravili jsme pro vás velkou škálu cviků a různých sportů ve variaci „na doma“ či jako

individuální trénink venku. Teď už je to jen na vás. A na nás všech, abychom situaci dobře zvládli.

Přeepsala Jarina Žitná

Sokolská soutěž: „Kde domov můj“

- 1) *Jméno rybníku v Chlumu u Třeboně!*
- 2) *Karel IV. měl čtyři manželky, ale pouze jediná mu porodila syna – nástupníka. Jak se jmenovala a kolikátá byla v pořadí?*
- 3) *Která slavná česká sopranistka bývala často partnerkou tenoristy Enrica Carusa?*
- 4) *Kde najdete Jezerní slat'?*
- 5) *Na kterém poutním místě u Olomouce žil ve svých posledních letech básník Jiří Wolker?*
- 6) *Kde najdete místo porážky a smrti Přemysla Otakara II. Moravské pole?*
- 7) *Jmenujte autora „Anglických listů“ a autora „Listů z Provence“!*
- 8) *Co znamená zkratka RUR?*
- 9) *Komu je zasvěcen velký moderní kostel na Vinohradech na nám. Jiřího z Poděbrad?*
- 10) *Kdo byl Albrecht z Valdštejna*

Česká obec sokolská –

Komise turistiky Odboru všestrannosti ČOS

zve všechny k účasti na akci Se Sokolem na kopečky - 28. říjen 2020 „Oslavme na vrcholu výročí založení republiky“ Vzhledem k současné situaci ohledně pandemie onemocnění covid-19 musel Odbor všestrannosti zrušit tradiční akci Sokolský výstup na Říp, pořádanou v rámci každoročních oslav výročí založení Československé republiky. Jako určitou náhradu se Komise turistiky OV ČOS rozhodla uspořádat „virtuální“ akci, které se může každý zúčastnit individuálně při dodržení všech bezpečnostních pravidel, a proto vydává následující výzvu 1) Dne 28. října 2020 vystup, vyjdi, vylez, vyjed' na kole či koloběžce nebo se jinak doprav vlastní silou na jakýkoliv kopeček, kopec, horu, vrchol, skálu či pahorek, ať už v okolí svého bydliště nebo poblíž místa aktuálního pobytu. Pokud nemůžeš z jakéhokoliv důvodu ven, vyjdi aspoň na půdu nebo na balkon, vylez na zahradě na strom 2) Oslav na tomto vrcholu 102. výročí založení Československa tím, že se na místě vyfotíš s jakoukoliv sokolskou (vlajka, znak, kokarda, tričko, ...), nebo státní (vlajka, vlaječka, znak, ...) symbolikou (ideálně s oběma symbolikami). 3) Pošli svou fotku se sokolskou nebo státní symbolikou na email jbroz@sokol.eu nebo ji sdílej na facebookové stránce události, která bude umístěna na facebookovém účtu Odboru všestrannosti ČOS – od 28. do 29.10 do 24:00 hodin. K fotce uveď své jméno (stačí křestní) a místo, kde jsi fotku pořídil. (Zasláním fotografie souhlasí každý účastník se zveřejněním této fotografie na internetových stránkách www.sokol.eu a na facebooku České obce sokolské a facebooku Odboru všestrannosti). 4) Jako odměnu obdržíš obratem virtuální pamětní list akce – buď emailem, nebo přes zprávu na Facebooku. Pokud se v roce 2021 zúčastníš jakékoliv Hlavní turistické akce

Sokola, které pořádá Komise turistiky OV ČOS a na které jsi srdečně zván, obdržíš tam otisk pamětního razítka a také placku (buton) akce Se Sokolem na kopečky - 28. říjen 2020 Seznam hlavních turistických akcí Sokola najdeš na stránce www.sokol.eu 5) Tři nejlepší fotografie budou oceněny věcnými cenami od České obce sokolské. Za nejlepší fotografie budou považovány ty tři fotografie, které získají nejvíce lajků na facebooku. Oslavme každý sám, a přesto všichni společně, výročí založení našeho státu! Udělejme každý něco pro své zdraví! Vydejme se na procházku do podzimní přírody! Připojme se všichni k první virtuální akci komise turistiky OV ČOS! Připomínáme, že všichni účastníci, jsou povinni dodržovat všechna aktuálně účinná nařízení vlády ČR a ostatní omezení vyplývající ze současné epidemické situace.

Anna Jurčíčková, v. r.
náčelnice ČOS

Petr Svoboda, v. r.
náčelník ČOS

Dušan Petráš, v. r.
vedoucí kom. turistiky OV

Nejenom pohybem živ je sokol

Otcové sokolské myšlenky

Aleš Hora - publikoval Český deník 19. září 1992.

První sokolská tělocvičná jednota byla ustavena v Praze dne 16. února 1862. Zakladateli byli význační čeští vlastenci, vznik národního spolku je spjat především s dr. Miroslavem Tyršem a Jindřichem Fügnerem, jejichž narození si v září připomínáme.

Dr. Miroslav Tyrš

Tyrš se narodil 17. září 1832 v Děčíně. Brzy ztratil oba rodiče, a proto se o něho od dětských let starali příbuzní. Ve svých devíti letech se budoucí filozof přestěhoval ke strýci do Prahy. Studoval na malostranském gymnáziu, kde se seznámil s antickou kulturou. Na radu lékaře začal pravidelně cvičit – láska k tělocviku a k umění jej pak provázela po celý život. V šestnácti letech na mladého studenta silně zapůsobilo vlastenecké ovzduší revolučního roku 1848. Jak řekl později, již tehdy se stal uvědoměným Čechem a Slovanem. Maturoval na akademickém gymnáziu, po maturitě se zapsal na právnickou fakultu pražské německé univerzity, ale záhy přestoupil na fakultu filozofickou. Pro nedostatek hmotných prostředků přijal za studia místo vychovatele u továrníka v Novém Jáchymově nedaleko Prahy. Zde kromě přípravy na zkoušky psal své filozofické práce, zde začal sestavovat české tělocvičné názvosloví. Poté co v roce 1860 odpromoval, přijal zaměstnání cvičitele v Malypetrově tělocvičném ústavu. Nadále si rozšiřoval své znalosti, a proto se postupně prosadil nejdříve roku 1880 jako docent dějin výtvarného umění tehdejší České vysoké školy technické a v roce 1882 jako docent dějin výtvarného umění na filozofické fakultě české univerzity Karlo-Ferdinandovy. Zde získal koncem roku 1883 i místo mimořádného profesora výše uvedeného oboru.

Tyrš se angažoval i politicky – byl volen poslancem českého zemského sněmu, ale i říšské rady ve Vídni, tj. poslanecké sněmovny předlitavské (neuherské) části

habsburské monarchie. Nejvýznamněji se angažoval společensky. Počátkem šedesátých let, po pádu neoabsolutismu (tzv. Bachova absolutismu), nastal v českých zemích čilý vlastenecký ruch. Tyrš společně s dalšími představiteli českého pokrokového národního života zakládá 16. února 1862 první český tělocvičný spolek ustavením první sokolské jednoty v Praze. Založením Sokola dr. Miroslav Tyrš sledoval cestu k obrození českého národa pěstováním všestranné tělesné výchovy, který působil současně na výchovu mravní a duševní. Tento spoluzakladatel Sokola a jeho duchovní otec vypracoval a v praxi plně uplatnil vědecky pojatou tělocvičnou metodu, soustavu i názvosloví a vychoval cvičitele i cvičence. Tyrš byl také tvůrcem sokolských myšlenek a zásad. Neúnavná činnost politika, profesora, vlastence a zejména dlouholetá nezměrná práce pro Sokol působily na jeho narušené zdraví. Nervová choroba z přetížení u něj nepravidelně propukala již v šedesátých letech a stupňovala se s přibývajícím věkem. Byla zřejmě též příčinou jeho předčasné smrti. Tyrš tragicky zahynul za svého léčebného pobytu ve Švýcarsku 8. srpna 1884.

Tato ztráta byla pro spolek od smrti Fügnerovy nejbolestnější, Sokol však již měl pevné vedení a hluboké kořeny, aby tuto ránu osudu překonal. Rozvoj Sokola v osmdesátých a devadesátých letech 19. století lze přičítat hned několika faktorům. Byl spolkem čistě národním, provozoval přitažlivou činnost, ale nejvíce Sokol získával svými zásadami a Tyršovými myšlenkami a programem. Tyrš své programové prohlášení „Náš úkol, směr a cíl“ sepsal v roce 1870 a vydal v časopise Sokol začátkem roku 1871 (později mj. vyšlo i ve sborníku *Rádce sokolský. I. – Část všeobecná*. V Praze : Česká obec sokolská, 1897, s. 23–35, k dispozici na: Národní knihovna České republiky : digitální knihovna Kramerius [online]. Národní knihovna ČR [cit. 2020-10-17]. Dostupné z < <http://kramerius5.nkp.cz/>>. Položil tak základy sokolství, které kladly důraz na zachování národa, jeho vymanění z poroby a vybojování svobody a samostatnosti. Vycházející z historie Tyrš tvrdil: „Dějiny lidstva jsou věčný boj o přežití. Národ, který neusiluje o rozvoj tělesných, duševních i mravních zdatností svých příslušníků, podlehne. Proto jen zdravá a činná přítomnost zaručuje národům budoucnost. Čím menší je národ, tím větší musí vyvinout úsilí a chtít ráznou a všestrannou činností nad jiné vyniknout.“ Tyrš sokolstvu vštěpoval zásady: sílu a mužnost, činnost a vytrvalost, svobodu, bratrství, lásku k volnosti a lásku k vlasti. Veškerou činnost Sokola založil na demokratických základech, dobrovolné práci i kázni, na vzájemném bratrském poměru členů, to vše se zvláštním důrazem na důslednou mnohostrannou výchovu mládeže i členstva. Za rozhodující sokolskou činnost považoval každodenní pravidelnou a neokázalou činnost v tělocvičně, na cvičišti i v přednáškovém sále.

Podle Tyrše má být sokolský způsob života opravdový, co slovo, to skutek. Každý sokol má postupně dospět k ideálu člověka navenek i uvnitř svobodného. Člověka, který sám sebe nevystavuje na odiv, ale který touží po uplatnění svých schopností. Člověka, který si uvědomuje, že vyniknout lze jen ve společnosti, člověka, který ví, že osobní ctižádost musí podřídit obecným zájmům. Povinností každého sokolského člena je opravdovým sokolským chováním působit v rodině, ve svém povolání i ve veřejném životě, a tím přispět k dobré pověsti našeho národa ve světě.

Jindřich Fügner

Fügner se narodil 12. září 1822 v pražské německé obchodnické rodině. Sám měl podle přání svého otce pokračovat v rodinné tradici. Proto byl dán místo na studia do učení a později byl vyslán do Terstu k obchodnické firmě na zkušenou. Rodině se

poměrně dařilo, a tak mohl mladý Fügner procestovat Německo, Belgie, Holandsko, Anglii a Irsko. Záhy proto získal široký rozhled, podpořený i vlastní touhou po rozsáhlém vzdělání. Při cestách se seznámil s Heinovými svobodomyšlnými myšlenkami. Kantovo učení s výzvou k mravnosti i filozofie Rousseauova formovaly Fügnerovo životní krédo. Demokratické cítění, upřímná láska k bližnímu i ochota pomoci potřebným a utlačovaným se staly jeho přirozeností. Z cest zasílal domů knihy nejlepších básníků, opatroval si odborné publikace z národohospodářských oborů, své znalosti si hodlal rozšířit i v historii a filozofii. Bylo to jistě proto, že nemohl dokončit školní vzdělání. Z toho důvodu směřoval při svém studiu ve všech oborech k jádru věci. Vedle toho pěstoval i hudbu a věnoval se několika sportům. Vlastní usilovné studium způsobilo, že se Fügner stal počátkem šedesátých let 19. století jedním z nejvzdělanějších i nejvíce svobodomyšlných lidí v Praze. V té době stál již od roku 1855 v čele pražské agentury italské terstské pojišťovací společnosti Nuova Società Commerciale di Assicurazioni in Triest. Svou zdatností získal slušné jmění a jeho postavení společenské bylo oceněno roku 1861, kdy byl zvolen členem pražského obecního zastupitelstva.

Z výše uvedených charakteristik nevyplývá Fügnerův národnostní přerod z původně celkem lhostejného polovičního Němce v rozhodného a upřímného českého vlastence. Při svých cestách do ciziny si tehdy dvaadvacetiletý mladý muž zejména ve Francii uvědomil neplnoprávné postavení Čechů v mocnářství a pochopil, že je sám z vrstvy utlačovatelů. Proto na něj zapůsobil revoluční rok 1848. Stal se členem národní gardy a začal podvědomě sympatizovat s bojem Čechů za svobodu. Tehdy prožil i velké rozčarování nad nesplněním císařova slibu přeměnit rakouskou říši na konstituční monarchii. Fügner na vlastní oči viděl pronásledování českých vlastenců a nejvíce na něho zapůsobil tragický osud K. H. Borovského.

Koncem padesátých let byl dokonán Fügnerův národnostní obrat k češství. V té době se v Novém Jáchymově seznámil s o deset let mladším filozofem dr. Miroslavem Tyršem. Tyrš, ač byl dosti uzavřený, svému staršímu příteli důvěřoval a plně se mu svěřoval se svými záměry a myšlenkami. A byl to právě Jindřich Fügner, člověk pevný, energický a neúnavný, který podpořil Tyršovo zanícení pro cvičitelství a posiloval ho v záměru založit v Praze první český tělocvičný spolek. Spolu s dalšími osobnostmi měli právě Tyrš s Fügnerem největší zásluhu na vzniku prvního českého tělocvičného spolku – Tělocvičné jednoty Pražské (později nazvané Sokol Pražský), založené dne 16. února 1862 v Praze. Zatímco Tyrš byl výborným cvičitelem, tvůrcem tělocvičné metody i soustavy a autorem zásad a idejí, Jindřich Fügner, zvolený za prvního starostu, byl neúnavným organizátorem všech Sokolem pořádaných podniků a hlavně byl mecenášem, který převážně ze svých prostředků zajistil činnost spolku. Fügner byl pořadatelem členských schůzek a vnesl do Sokola demokratického ducha. Na znamení bratrství bylo na jeho návrh zavedeno tykání. Z jeho prostředků byly pronajaty tělocvičny i zakoupeno tělocvičné nářadí a náčiní. Když pro velký zájem cvičební prostory nestačily, uskutečnil svůj záměr a od koupě pozemku až po realizaci financoval ze svého jmění výstavbu první sokolovny, nejmodernější tělocvičny ve střední Evropě.

To všechno byly činy všeobecně známé. Kromě toho podporoval nemajetné bratry Sokoly, aby umožnil jejich účast při sokolských výletech a při dalších podnicích. Jako starosta jednoty se zúčastnil akcí Sokola, byl přítomen při cvičení a stal se vzorem v plnění všech spolkových povinností. Jindřich Fügner byl pravým bratrem každému sokolu a ztělesňoval požadované sokolské vlastnosti. Postavením první sokolovny a neúnavným poskytováním finančních prostředků hned v počátcích zachránil Sokol před hospodářským úpadkem. Touto svou bezmeznou obětavostí zcela vyčerpал své jmění. Na

podzim roku 1865 pak vážně onemocněl a – k zármutku nejen Sokolů – 15. listopadu téhož roku ve věku třiačtyřiceti let zemřel. Odešel předčasně muž, který se svým duchem snažil obsáhnout celý svět, muž, který celý svět objímal srdcem. Jiným působit radost mu bylo nejvyšší radostí.

Dr. Miroslav Tyrš o svém největším příteli řekl: „Ano, byl to člověk neobyčejný, neobyčejný celým svým zjevem, svými praktickými talenty, svou šířkou rozhledu a koncepcí, svým vzděláním a především pak tím zlatým srdcem a charakterem svým. A tento duch jasný a obsáhlý, toto srdce, nad něž šlechetnějšího jsem neznal, tento charakter volný, mužný a pevný, v antickém smyslu krásný a dobrý zároveň, náležel nám, zcela nám, náležel Sokolu Pražskému. ... Mysleme vždy, že Fügner mu náležel a že paměť jeho z něho vymizeti nesmí.“

Aleš Hora – článek napsán s užitím sokolských pramenů, majitele Českého Deníku p. hlavně pro mladé členy Sokola. Kudláčka jsem navštívil osobně, článek vyšel. Odborný konzultant Petr Cais.

Hlubší pohled na československé legie v procesu vzniku Československé republiky

25. 10. 2020

Hlubší pohled na československé legie v procesu vzniku Československé republiky

JUDr. Jan Kux

Už na počátku první světové války opustil Tomáš G. Masaryk svůj původní názor, že by Rakousko-Uhersko bylo možno reformovat do moderního svazku autonomních zemí. K pokračující aroganci absolutistické moci přijal záměr usilovat o nezávislost národů, včetně národa českého a slovenského a dosáhnout jejich vystoupení ze svazku Rakousko-Uherska. Píše o tom v knize „Nová Evropa: stanovisko slovanské.“ Zdůvodnil v ní nutnost boje proti monarchii, který sám habsburské nadvládě ve jménu potlačených národů 6. července 1915 v Ženevě vyhlásil. Budoucnost Evropy viděl v té době v podobě federace demokratických států

Je obecně uznáno, jak důležitou úlohu při vzniku Československé republiky hráli naši legionáři, účastníci bojů na všech válečných frontách. T. G. Masaryk o tom napsal: “I nejlepší práva musí hájit lidé činní, nemají-li zůstat na papíře.“ Takovými činnými lidmi byli legionáři ve Francii, v Itálii, na Rusi. Vojenská moc československých legií posílila politickou snahu T. G. Masaryka a jeho spolupracovníků v usilování o vznik nového státu

Jsou myslitelé, fascinovaní válkou jako, prý, nejmocnějším vzepětím lidských sil, ale jsou analytici lidského chování, kteří ukazují jednoznačně negativní vlivy válečných zkušeností. Mezi takové autory patří Američan George Mosse, který se zabýval účinky první války světové. Studoval vojáky západních států a formuloval, mimo jiné, pojem brutalizace. Patří k němu především zhrubnutí, vulgarizace, protože vojáci jsou vrženi do nepředstavitelně primitivních a ponižujících podmínek. Patří k němu odlidšťující cynismus nevysloveného názoru, jako by masová smrt byla přirozená. A patří k němu i

jistá fetišizace, uchovávání památek po padlých vojácích, nevědomé přání uchovat je při životě.

Uvádí, že např. Francouzi po první světové válce užívali použitých nábojnic a podobných artefaktů k obrubám a označením hrobů či k dekoraci pomníků padlých. Masové vraždění, kulometry, plyn, masky, ztráta identity a humanity bojujících mužů, to všechno zanechalo těžké následky v psychice vojáků. Vojáci byli potravou pro děla, „Kanonenfutter“, říkali Němci.

Existují paměti československých legionářů, existuje naše významná legionářská literatura. Po brutalizaci a dehumanizaci tam není ani stopy. Českoslovenští legionáři byli dobrovolníci lidové armády. Nebyli na bojišti z donucení, ale pro boj za svobodu národa. Byli si bratry, soudržní a solidární, měli společnou víru, společný ideál. Žily v nich silné národní a sokolské tradice. Masaryk jim zdůvodnil smysl jejich frontového strádání. Bojovali spravedlivý boj za demokracii proti teokracii, za svobodu a samostatnost.

Do obtížné situace se dostali naši legionáři v Rusku, když tam r. 1917 vypukla revoluce a Rudí a Bílí vedli neúprosnou občanskou válku, pramálo příznivou cílům československých legionářů. Masarykovu moudrou strategií nevměšování nebylo snadné realizovat, přesto se podařilo legie z rozbourené země přes Sibiř až do Vladivostoku, byť s obtížemi, vyvést. Vítězná sibiřská anabáze našich legionářů podala důkaz o jejich mimořádném uvědomění a schopnostech, o jejich hrdinství. Ovládli disciplinovaně celou sibiřskou magistrálu v délce 8000 km. Stali se důležitým faktorem pro jednání o vznik ČSR, získali zasloužený obdiv doma i ve světě, stali se i nositeli budovatelského elánu, étosu a národní hrdosti v novém státě

Českoslovenští legionáři patřili k táboru vítězů a tak mohli rychle a rádi zapomenout na válečná utrpení. I vojáci, kteří se vraceli z války v rakouských uniformách, rychle zapomínali na válku, protože sdíleli všeobecnou radost ze svobody a perspektivu budovat novou republiku. Naopak v Německu se vojáci cítili poraženi, a proto snadno podléhali extrémním politickým názorům.

Českoslovenští legionáři měli nemalý podíl na demokratizaci osvobozené společnosti, na rozvíjení žádoucích občanských postojů a aktivit. I po návratu domů byli naprostou většinou státotvorní, odhodlaní pracovat pro vlast bez snahy získat nějaká privilegia a zisk.

Zajímavý počín, kterým Československá obec legionářská přispěla k budování státu, bylo založení svépomocné a veřejně prospěšné družstevní Legiobanky. Jen v Praze měla 4 budovy, dalších 17 v jiných městech, např. v Brně, Duchcově, Hradci Králové, Jihlavě, Kolíně, Ostravě, Tatranské Lomnici aj. Jejimi architekty byli legionáři. Výzdoba budovy banky čtyřmi plastikami významných bojišť, je výmluvná. Byly to Yper, Arras, Vouziers, Zborov. Legionáři pracovali na klidné demokratizaci československé politiky a vydatně přispěli zejména k modernizaci československé armády. Spolu s Masarykem žádali, aby důstojníci byli dobrými učiteli vojáků.

Nedlouho po první světové válce se skoro všude v Evropě zrodily militaristické tendence i se sklonem k autoritativním režimům. Jen Československo zůstalo čestnou výjimkou a ostrovem demokracie v bouři. Nepochybně i díky svým legionářům. (Redakčně upraveno) *Ze Sborníku Věrní zůstaneme*

Kaleidoskop-listopad

Pan herec – Radovan Lukavský

Patří mezi herce, na které nelze zapomenout, kterým člověk absolutně věří, každé setkání s ním je svátkem pro diváka. Mezi takové herce patřil a patří pan Radovan Lukavský, dlouholetý člen ND v Praze, známý i jako vynikající pedagog na pražské AMU, věnoval se také recitaci.

Pocházel z Prahy z nepříliš zámožné rodiny otec byl truhlář a matka bývalá služka, nadšená ochotnická herečka. Radovan se narodil 1. listopadu 1919 a zemřel 10. března 2008. Jeho matka byla silně věřící katolička, Radovan od mládí ministroval, dokonce chtěl být knězem. Studoval na Arcibiskupském gymnasiu, ale z finančních důvodů musel dokončit středoškolská studia v Českém Brodě. Jeho oborem se stala čeština a francouzština, ale když byly ve válečných letech zavřeny vysoké školy, potloukal se různě, např. jako telegrafista na železnici nebo dělník ve válečném průmyslu. R. 1941 vstoupil na pražskou konservatoř, o rok později začal vystupovat v divadle Větrník. Po válečném nasazení v Německu byl v r1944 odtamtud vyreklamován a získal angažmá v Divadle Vlasty Buriana.

Po válce jeho herecké renomé rychle stoupalo, stal se členem divadla na Vinohradech, r. 1950 v ND v Praze, kde stvořil spoustu nezapomenutelných rolí. Často a rád vystupoval i jako recitátor a, samozřejmě, byl hojně využíván jako filmový herec. Po 45 roce se vrátil jako učitel na fakultu i na konservatoř.

Nikdy nezapomenu na jeho chudého studenta z Mahenova Jánošíka. Je to malá role, stěžejní částí je kázání studentům i venkovanům – divadlo jakoby zamrzlo, nikdo se ani nepohnul, bylo to fascinující.

Jeho největšími rolemi byl Shakespearův Hamlet, Obchodník s deštěm, Becket, mlynář z Lucerny a další. Hrál prosté občany z lidu, hrdiny - Hus, Žižka, Kozina, historické postavy, dobrodruhy, vypravěče u seriálů – všechny věrohodně a přesvědčivě. Nemenší úspěchy měly nesčetné postavy z pohádek. Pro rozhlas převedl 17 biblických příběhů, zasloužil se o kulturu mluveného slova (napsal stejnojmennou knihu).

Jmenovat jeho nečetné ceny a ocenění práce je celkem zbytečné, důležitější je, že jméno zůstalo pevně zapsáno v srdcích diváků.

Dušičky

Každoročně je slavíme jako vzpomínku na mrtvé a jako sounáležitost s nimi. Je to především svátek katolický, ale liturgicky je slaví i Církev Československá – husitská. Anglosaské hnutí je z původně zakázaných alespoň částečně obnovilo, Luteráni zůstávají také stranou. Obecně však můžeme říci, že Dušičky jsou svátky všech, každý z nás má totiž na koho vzpomínat.

Samozřejmě je, Dušičky (jako ostatní svátky) nevznikly z ničeho. Větší část Evropy osídlili Keltové, kteří koncem roku slavili svátek Samheim, při které se stírala hranice mezi světem mrtvých a živých. Tady začíná keltská tradice zapalování ohňů, svíček a nošení čerstvých i umělých květin na místa posledního odpočinku našich předků. Nejpodobnějšími oslavami původních svátků je tzv. halloween, který se slaví tradičně v západních zemích.

Jinak jsou Dušičky spjaty s postupujícím křesťanstvím. Zavedl je clunyský opat Odilo v 10. století jako pozdější svátek Všech svatých – vzpomínka na zemřelé (mše!) oslavy se rozšířily v době 1. světové války, kdy utrpení a počty mrtvých rostly- lidé začali

navštěvovat hřbitovy, zapalovali svíčky a nosili květiny – projevovali tím také naději na život věčný – smrtí boj nekončí.

Samozřejmě se také rozvinuly lidové zvyky- kromě květin a svíček to bylo pečení zvláštního pečiva, zapalování lamp s olejem – věřilo se, že olej je dobrý na spálení a obdarování pečivem nemajetné. Tyto zvyky se uchovaly často především na venkově, u nás především na českokrumlovsku.

Bohužel je nutno přiznat, že v oblastech hřbitovů rostla a roste v současnosti kriminalita – krádeže na hřbitovech!

Velký a málo známý umělec – František Bílek

Grafik, sochař, architekt, náboženský myslitel, symbolista. Narodil se 2. listopadu 1872 a zemřel 3. října 1941. Po absolutoriu tábořského gymnasia se pokoušel o studia na Akademii výtvarných umění, ale měl velký problém. Trpěl totiž daltonismem (špatně rozeznával barvy!) a tak mu bylo doporučeno, aby přešel na sochařství. Získal stipendium Vojtěcha Lanny, v lednu 1891 navštívil Paříž, kde navázal celoživotní přátelství s malířkou Zdeňkou Braunerovou a dalšími umělci – Muchou, Maroldem, Hynaisem.

Bílek byl hluboce věřící katolík, později přestoupil k církvi Československé husitské a stal se jejím oficiálním umělcem.

Začátky své tvorby prožíval velmi těžce, náboženské citění a mystika bránila přijetí jeho umění nejen širšímu obecenstvu, ale i dalšími umělci. Stipendium mu bylo odebráno, odsuzoval ho i Myslbek. Postupem času si postavil dům a dílnu v Chýnově, později v Praze na Hradčanech, kam přesídlil, ale začátkem války se vrátil do Chýnova. Ve všech těchto objektech je dnes umístěna stálá expozice jeho díla. Nad nejmohutnější jeho díla jsou umístěna na hřbitově v Chýnově, kde je také pohřben („Modlitba nad mraky“) Celou jeho pozůstalost darovala jeho rodina postupně hlavnímu městu Praze.

Bílek je jedna z nejvýznamnějších osob českého secesního symbolismu. První uznání mu vyslovil Jiří Karásek ze Lvovic, postupně se stával známým ve světě. Francouzský sochař Bourdelle označil jeho dílo jako původní, které nikoho nenapodobuje. Jako sochař a keramik tvořil nejen postavy své rodiny, ale věnoval se i české historii (Hus, Žižka, Jan Roháč z Dubé) – své postavy tvořil s ohledem na jejich osudy a svyjadřoval v nich osud národa.

Jako grafik si všímal motivů ohně, slunce, měsíce, ilustroval dalšího náboženského mystika, tentokrát literárního – Otakara Březinu („Tajemné dálky“, „Hudba pramenů“ atd.), v okruhu jeho zájmu stálo i dílo Tomáše ze Štítého.

Návštěva jeho díla vyžaduje velkou pozornost, není mu vždy jednoduché porozumět. V každém případě však stojí za to!

Fenomenální žena – Marie Curie Skłodovská

Polka, narozená 4. listopadu 1867 v rodině gymnasiálního profesora – první nositelka Nobelovy ceny (dokonce dvakrát!). Mládí a studia neměla příliš radostná, byla poznamenána finančními obtížemi rodiny, stejně jako politickými poměry v zemi (nadvláda Ruska!).

Studovala doma v Polsku a pak především v Paříži, kde také při vědecké práci na Sorbonně potkala svého manžela Pierra Curie. Společně studovali u dalšího fyzika zvučného jména – Bequerela, a po občanském sňatku věnovali svůj život čistě vědecké dráze – úspěšně! Měli spolu dvě dcery – Irena pokračovala v matčině práci (společně s manželem Fréderickem Jolliot Curie), Eva napsala velmi krásný matčin životopis.

Bohužel, došlo k tragedii, když Pierra srazil na ulici těžce naložený povoz a na místě ukončil jeho život.

I když se Marie stala první profesorkou na Sorbonně, finanční problémy ji pronásledovaly většinu její vědecké kariéry. Za války pracovala u roentgenu ve vojenské lékařské buňce, stála u zrodu Ústavu pro radium v Paříži. Od r-1914 spolupracovala s ústavem v Jáchymově, zabývala se léčbou rakoviny v Evropě i v USA.

Byla snad první ženou, která získala tak obrovské vědecké renomé – nositelka dvou Nobelových cen, profesorka na Sorbonně, členka a spolupracovnice celé řady vědeckých ústavů.

Přes všechny úspěchy neměla lehký život, zemřela 4. července 1934.

Karel Jaromír Erben

Představitel literárního romantismu a jeden z čelných mužů národního obrození. Narodil se 7. listopadu 1811 a zemřel 21. téhož měsíce. Známe ho jako historika, spisovatele, folkloristu, básníka. Vystřídal mnoho zaměstnání – všechny zaměřeny jedním směrem – byl zaměstnancem Královské české společnosti nauk, sekretářem českého musea, od r. 1851 archivářem města Prahy. Stýkal se přátelsky s K. H. Máchou a celoživotně s Palackým, který na něj měl hluboký vliv.

Byl sběratelem lidové poesie – slovesnosti mýtů slovanských. Postupně vydal tři svazky Písní národních v Čechách, dílo bylo později přejmenováno na Prostonárodní písně a říkadla. Daleko největší proslulost a oblibu si však získala Kytice z pověstí národních, obsahovala 12 balad, později přibyla i třináctá.

Pocházel z dvojčat, ale jeho bratr Jan brzy zemřel. Studoval na Akademickém gymnasiu v Praze, musel si však přivydělávat, zajímavé je, že jako učitel hry na klavír. Roku 1831 začal na filosofické fakultě UK studovat práva, zúčastňoval se veřejného života příspěvky v časopisech. Studium ukončil r. 1837 a stal se praktikantem hrdelního soudu. Působil v četných čelných společnostech, stal se dokonce předsedou České společnosti nauk. Velmi důležité je jeho členství v jazykové komisi Matice české, kde se aktivně zúčastňoval formování spisovné češtiny. Byl sekretářem českého muzea a překladatelem pro vládu. Zvolení hlavním archivářem města Prahy mu konečně přineslo plné finanční zabezpečení. Účastní se i práce ve vědeckých časopisech jako byl Obzor a dodnes vycházející Právník. Velký zájem získalo 100 pohádek a pověstí slovanských, vydaných v původních nářečích.

Zajímavé je, že jeho sběratelská činnost se omezovala na Čechy, na Moravu se soustředili jiní - Sušil, Bartoš a Stránecká.

Nesmíme zapomenout ani na jeho vědecká pojednání o Tomáši Štítném, J. A. Komenském a sv. Kateřině.

Zemřel 21. listopadu 1870.

Jméno budící úsměv

a dobrou náladu. Jeho knihy, divadelní produkce, moderování programů, cestopisy – to vše diváky a posluchače těší a budí v nich dobrou náladu, pocit pohody a lidské sounáležitosti.

No - Ano – samozřejmě se jedná o *Miroslava Horníčka*, herce, spisovatele, moderátora, který však, bohužel, od r. 2003 není mezi námi. Na jeho pořady jsme čekali i v době totality, překonával překážky svým vlastním humorem, dával posluchačům náladu a důvěru ve vlastní síly a možnosti.

Pocházel z Plzně, kde byl na škole členem Studentského avantgardního kolektivu, v r. 1941 přijal angažmá v pražském Větrníku, hrál v Divadle satiry, šest let v ND, od r. 1955 byl partnerem Jana Wericha v divadle ABC, v r. 1961 vytvořil hereckou dvojici s Milošem Kopeckým, hrál v Karlíně i v Semaforu. Jeho pořady měly vždy vkus a přiváděly na scénu něco nového. Tak např. v „Hovorech přes rampu“ to byla vždy živá diskuse s obecnstvem, v tomto směru pak navazovaly i další pořady – např. Kinoautomat v Montrealu. Stejně populární bylo i jeho účinkování ve filmu i ve filmových seriálech. „Kam čert nemůže“, „ Byli jednou dva písáři“. Byl moderátorem, festivalu v Karlových Varech.

Po návratu z Kanady napsal velmi příznivě přijatou knihu Javorové listy. Nesmírně populární byl jeho pořad s Vladimírem Svitáčkem – „Hovory H“, Byly to rozhovory s významnými lidmi – humor byl neodolatelný. Rozhovory vyšly i knižně, bylo natočeno 28 dílů. V roce 1990 vyšlo pokračování „Hovory H“ po dvaceti letech. Při práci na seriálu „Byli jednou dva písáři“ se sešla elita našich scénáristů a kameramanů.

Jeho reportáže a fejetony patří k oblíbené literatuře i dnes.

Tituly jeho knih – „Dobře utajené housle“, „Javorové listy“, „Listy z Pravence“, „Hovory s J. Werichem“, „Chvála pohybu“ a další. Byl autorem divadelních her a stál u zrodu různých hudebních pořadů (spolupráce s dvojicí „Suchý, Šlitr“, Pavel Dostál, Traxler atd.

Přežil tragickou smrt jediného syna, sám zemřel 15. února 2003 v Liberci.

Compiègne – jedno město, dvě velké události!

Poměrně malé a nepříliš významné město v severní Francii, v départementu Oise région Hautes de France – vstoupilo do historie Francie i světa dvěma kapitulacemi, dvěma podepsanými příměřími.

To první prakticky ukončilo první světovou válku. V železničním vagonu v nedalekém lesíku podepsal francouzský generál Foch 11. listopadu 1918 příměří s Německem, které válku nenávratně prohrálo. Za německou stranu podepsal Mathias Erzberger.

Myslím, že tenkrát nikoho ani nenapadlo, že by se situace mohla obrátit. Na přímé Hitlerovo přání byla právě zde, dna 22. června 1940 podepsána kapitulace Francie. Hitler si toto místo vybral záměrně, aby ukázal svou převahu.

Aby však události v Compiègne byly popsány úplně – byla zde 23. května 1430 Burgundčany zajata při obléhání města Jana z Arku (svatá Jana) a prodána Anglii. Jak to dopadlo, všichni víme.

Sokolská soutěž – Evropa

- 1) Jak se jmenuje nejslavnější operní scéna světa v Miláně?*
- 2) Které jezero v Evropě je největší?*
- 3) Jak se jmenoval vůdce francouzského odboje a později prezident státu?*
- 4) Jmenuj tři malé státy, které léta patřily k SSSR!*
- 5) Kde leží Země Františka Josefa?*
- 6) Co je to fjord?*
- 7) Kde leží Thermopyly a co se tam stalo?*
- 8) Kde v Evropě stále žijí volně opice?*
- 9) Kde najdete Sixtinskou kapli? Kdo je autorem obrazové výzdoby?*
- 10) Co to jsou Baleáry a kde je najdete?*

Sokolská výstava k Památnému dni Sokola 8. 10. 2020 v knihovně v Liberci

Na prvním obrázku uprostřed pan Martin Půta, krajský hejtman
/foto Fr. Močuba, Mirek Brožek/

Sokolské osobnosti

Manželé Havelkovi a Sokol Český Dub

Nemusím vždy psát o těch, kteří už, bohužel nejsou mezi námi. Důležitější jsou v tomto okamžiku ti, kteří dnes stojí na jejich místech a převzali jejich práci.

Znám jich hodně a vše záleží na jejich silách a dobré vůli. V naší župě Ještědské jsou to cvičitelé a činovníci jednoty v Českém Dubu! – tam „za kopcem“, tzn. na druhé straně Jěštědu. Je to oblast, která se značně odlišuje svým klimatem i temperamentem od velkoměstských „liberečáků“.

V prvních letech jim trvalo určitou dobu než se rozhoupali a přidali se k nám. Dokonce se mluvilo tom, že cvičitelky mají obavy z tzv. „strohé sokolské kázně“. Vzhledem k tomu, že jsme se dobře znali už z období ZRTV, netrvalo to dlouho a postupně se „dubáci“ stali snad nejaktivnější jednotou župy. Měli vždy výhodu v tom, že mají vlastní - i když ne velkou - tělocvičnu a protože jednota byla aktivní i za komunistů, odpadlo mnoho zbytečných starostí.

Jednoznačně v čele jednoty stáli cvičitelé, manželé Jarda a Milena Havelkovi a mladí cvičitelé, které si vychovali. Jardu a Milenu znám vlastně ještě jako dorostence, když byli jediní z velkého počtu přítomných, kteří si všimli, že vedoucí srazu nemají dost času, aby se sami najedli. „Poslouchejte, vy dva, měli jste vůbec čas se najíst? My vám uvaříme!“ Z dorostenců vyrostli dospělí cvičitelé, skuteční odborníci - účastnili se všech školení, nácvičných srazů, specializovali se na gymnastiku a musím říci, že se svými svěřenci nevynechávají jediné závody a co víc, jejich závodníci se umisťují na předních místech. Aktivní jsou i v jiných sportech, věnují se turistice a pobytu v přírodě a jejich mladí cvičitelé pocházejí většinou z dětí, které se zúčastňovaly táborů Sokola Liberec I. Čelné místo mezi nimi zaujímají i jejich tři dcery – kantorky, absolventky liberecké střední školy pro mateřinky. Zúčastňují se jako cvičitelky i cvičenky nácviku sletových skladeb, v sokolovně probíhá každoročně župní školení cvičitelů. Sokolovna je dobře vybavená nářadím i náčiním

Mám strach, abych nevynechala jméno někoho z těch aktivních, nechtěla bych nikomu ukřivdit.

To vše by samozřejmě neobstálo bez určitého počtu činovníků, kteří se starají o sokolovnu i o finance a celý provoz – dnes už nejenom samotné jednoty – ale počítáme s nimi i ve vedení župy, ať už organizačním nebo metodickým.

Na lidech, kteří se starají více o všechny, než o sebe samé – závisí všechno a takových lidí nikdy nemá žádná prosperující společnost dostatek.

Dlouhodobě společně pracující skupina lidí vyžaduje toleranci, spolupráci a společný uvědomělý zájem a snahu všech Věřím, a doufám, že „dubákům“ to vydrží.

Jako kolektiv i jednotlivci by mohli tvořit vzor sokolům různého stáří a zaměření – díky jim všem. Myslím, že za sebe mohu prohlásit, že neznám jiné tak nesobecké lidi, jako jsou Havelkovi.

Jarina Žitná

Malá sága jedné sokolské rodiny

Jsem členkou turistického oddílu Pohoda. Každým rokem vyhlášíme vítěze v počtu nachozených kilometrů. V roce 2019 zvítězila Jana Povondrová. O Janě všichni víme, že

je sokolkou. Cvičí v Sokole dvakrát týdně, z toho jednou vede i družstvo starších žen. Další dva dny dělá cvičitelku předškolních dětí, občas vypomáhá u žákyň Sokola pražského v župě Scheinerově v Žitné ulici. Kromě toho chodí pravidelně jednou týdně plavat. Protože pochází ze sokolské rodiny a v sokolské tradici rodina úspěšně pokračuje, napadlo mě o ní a o její rodině napsat víc. Janin tatínek se narodil v roce 1900 v Kunraticích u Semil. Čtyřicet let měl obchod na jednom místě v Praze na Vinohradech, kde i bydleli. Maminka mu v krámě pomáhala, v Sokole necvičila, ale ráda se věnovala turistice. Tatínek byl sokolem, v roce 1948 cvičil na Sokolském sletu. Také hrál stolní tenis a kuželky. Na tomto sletu cvičila také malá sedmiletá Jana. Zúčastnil se i její bratr, kterému bylo třináct let. V roce 1959 se konal ve Vídni Festival mládeže a studentstva, kde Jana reprezentovala ČSR ve společné skladbě s chlapci. Z Bratislavy, kde byli ubytováni, jezdili denně cvičit do vídeňského Prateru na velký stadion. Slet v roce 1948 byl poslední, sokolové se novému režimu nehodili. Potom už následovaly spartakiády. Na 2. spartakiádě v roce 1960 cvičila Jana s obručemi. Když komunisté zrušili Sokol, navštěvovala rytmiku. Jana chodila do pražské základní školy Legerova. Protože byla z živnostenské rodiny, nemohla studovat a udělala si večerní hospodářskou školu. Jana má dvě dcery. Martina je starostka Sokola a vedoucí cvičení žákyň, její manžel je cvičitel mužů a praporečník župy. Dcera Hana je náčelnice Sokola a cvičitelka žákyň a předškolních dětí. Oba Janini vnuci do Sokola chodili, ale už nepokračují. Jana bydlí se starší dcerou v Újezdu nad Lesy, která v Sokole též vede družstvo žen. Jana miluje zahradničení, které je základem jejího života. Mezi její koníčky patří cestování, vloni byla například v Indii a Nepálu. Žije zdravě, pěstuje bylinky, peče si chleba, otužuje se ve studené vodě. Ve zdravém těle zdravý duch. Pánové Tyrš a Fügner by jistě měli radost.

Miroslava Bakajsová

Zprávy z žup a jednot

Ta nejsmutnější ze současnosti

V neděli 4. října odešel z našeho středu všeobecně oblíbený a vážený bratr, představitel, čest jeho památce Sokola v Jižních Čechách, ***bratr Théodor Pártl, Mgr mlynář, učitel, středoškolský profesor a pokorný dělník na vinici Páně. Zemřel v pozhnaném věku a zanechal za sebou dlouhý a plodný život plný práce i lidí, kteří ho milovali.***

Pohřeb se konal ve Strunkovicích v neděli, čest jeho památce

zarmoucená rodina

Jízda, která se nekonala

V roce 1941 v noci ze 7. na 8. říjen byli na rozkaz zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha čelní představitelé obce sokolské pozatýkáni a odvezeni do koncentračních táborů. Řada z nich skončila přímo na popravišti, řada z nich se již domů nevrátila. Na památku jejich obětí byl parlamentem České republiky v roce 2019 označen 8. říjen jako Památný den Sokolstva.

Dopravní podnik hlavního města Prahy se rozhodl, že v tento den budou vozy městské dopravy označeny českou a sokolskou vlaječkou. Kde ale pražská veřejnost uvidí sokoly? Župa Jana Podlipného se rozhodla uspořádat pietní akci spojenou s jízdou sokolů na kolech Prahou. Spanilou jízdou. Vedoucí župy a Sokola Královské Vinohrady položili na Olšanských hřbitovech kytici se stuhou na hrob Tyrše a Fugnera. Zapálili u hrobu svíčku a od té zapálili světlo v petrolejové lampě. Další zastavení bylo v areálu Strašnického krematoria, kde vpravo od vchodu je sokolský hrob. Je zde pohřbena řada čelných funkcionářů sokola. Zde čestnou stráž držel v kroji s praporem náčelník župy bratr Čížkovský a jednatel župy bratr Šilhán. O významu tohoto dne pohovořil bratr Mach ze Sokola Prosek, seznam zde pohřbených přečetla sestra Seemanová z téže jednoty. Starosta Sokola Královské Vinohrady bratr Uhlíř od světla z hrobu Tyrše a Fugnera zapálil na hrobě svíčku. Fotografie ukazují četné účastníky této pietní akce.

Před branou areálu krematoria se mezitím shromáždila skupina 34 cyklistů, připevnila si na přílby sokolské kokardy a na říditka sokolské vlaječky. Trasa jejich jízdy vedla Strašnicemi, k Folimance, na Albertov, k Výtoni, po náplavce k Mánesu, přes most Legií na Kampu. Záběry z jízdy jsou na <https://ivooa.rajce.idnes.cz>. Jízda byla zakončeno pod obloukem Karlova mostu, kde peloton přivítala starostka ČOS sestra Hana Moučková. Následovala akce pro děti, Noc sokolských světél. Od plamínku petrolejové lampy z hrobu Tyrše a Fugnera si zapalovaly svíčky a na lodičkách je pouštěly po proudu Čertovky.

Peloton byl doprovázen autem starosty župy Jana Podlipného bratrem Pokorným, původně měla asistovat i městská policie, leč svoji účast na poslední chvíli zrušili, neboť se připravoval pohřeb Karla Gotta.

I v tomto roce měla proběhnout Spanilá jízda s týmž programem. Vedení župy odsouhlasilo, že účastníci dostanou jednotná červená trička s logem Sokola a nápisem Památný den sokolstva. Byla zajištěna účast policie na motocyklech. Zajištěny pamětní stuhy. Počítalo se s výrazně vyšší účastí. Přihlašovali se i mimopražští účastníci. Bohužel, 5. října přišlo rozhodnutí ministra zdravotnictví o zpřísněném režimu s ohledem na výrazně rostoucí počty onemocnění virem Covid 19. II. Spanilá jízda sokolů Prahou spojená s pietní akcí u sokolských hrobů se tedy 8. října 2020 nekoná.

Jako autor myšlenky uspořádat tuto akci si dovoluji přidat ještě pár vět. Jsem ročník 1942. Ze sokolské rodiny. Pamatuji, že když jsme chodili na výlety, bylo vidět, že jdou sokolové. Praporek, kolečko SOKOL lemované trikolorou na levém předloktí, ať již na červené košili, nebo na civilní bundě. Vedoucí v kroji. Dnes lze identifikovat výlet skupiny skautů. Mají alespoň šátek na krku, někteří i košili a klobouk. Potkal jsem párkrát i výlet naší sokolské mládeže. Poznal jsem, že to jsou sokolové čirou náhodou. Byli ukáznění. Ale nebylo vidět, že to jsou sokolové. Sokola již nelze poznat na chodníku či v tramvaji podle odznaku Na stráž na klopě občanského oděvu. Jdu-li v kroji na nějakou vzpomínkovou akci, potěší mne, když se z davu na chodníku občas ozve „Nazdar, bratře“. Zkrátka, sokolové nejsou na veřejnosti vidět a to považuji za zásadní chybu.

A to byl i základ nápadu uspořádat Spanilou jízdou Prahou. Vy, lidé na chodníku, všimněte si. Jsme sokolové, jsme tady, jedeme spolu, staří i mládež. A rádi bychom, abychom byli v davu rozeznatelní. Nikoliv pouze jednou za šest let ve sletových dnech.

Vladimír Richter, vzdělavatel Sokola Král. Vinohrady a Župy Jana Podlipného

Oslavy Památného dne Sokolstva

Ráda bych Vás informovala o oslavách Památného dne sokolstva v T. J. Sokol Říčany a Radošovice 8. 10. 2020

Vzhledem k aktuální situaci jsme se rozhodli uspořádat lampionový průvod s průběžným startem, bez slavnostního zahájení, aby nedocházelo k shromáždování velkého počtu osob a byla tak dodržena platná opatření.

Sešli jsme se jako tradičně u rybníka Jureček. Celkem se na trasu okolo Jurečku vydalo přes 150 příznivců Sokola, kteří rozděleni do menších rodinných skupinek, zapálili 100 svíček našich sokolských lodiček. To, že se účastníci neměli šanci osobně potkat, pouze z dálky pozorovali světla lampionů ostatních zúčastněných, jen přispělo k velice klidnému a důstojnému průběhu akce. Velice nás potěšilo, že se ve tvářích účastníků odrážela nejen světla svíček, ale i radost z příjemně stráveného večera.

Helena Wills

Covid a divadlo Gaudium

A teď k tomu mému viroví. Po tom našem slavném natáčení začali lidi padat doslova jako mouchy. Pozitivní byla Zdeňka Součková, její dcera, další tři kolegyně z Gaudia, které se akce zúčastnili. Dalším bylo blbě, ale raději nešli na testy. Také od filmařů přišel varovný mail, že se ve štábu rozšířila nákaza. Onemocněli i kluci z Pueri Gaudentes, kteří v klipu také účinkovali. Vzhledem k tomu, že má dcera pracuje s vozíčkáři, donutila mě, abych se nechala otestovat a ejhle!!!! Test vyšel pozitivně!!!! Tak celá rodina nastoupila na testy a pozitivně vyšel ještě můj dědouš Pepa. Jinak ostatní obyvatelé našeho domečku jsou negativní.

Já jsem celkem v pořádku, všechno mi chutná, na dýchání si zatím nestěžuji, ačkoliv jsem ostře sledovaný astmatik. Teplotu nemám a ani jsem ji neměla. Ostatně naposled jsem měla zvýšenou teplotu někdy na gymnáziu. Manžel, tedy děd Josef, měl velmi malou zvýšenou teplotu a cítí se unavený. Dnes odpoledne si šel na chvíli lehnout, ale před tím zryl záhony po vytrhaných keřících rajských jablíček.

Já chodím k večeru do rokle na vzduch se psem a dávám kolem 10 - 12 km rychlou chůzi.

Jsem po mailu a telefonu v kontaktu s dalšími.

Velmi úsměvné byly zážitky před tím, než jsem se dostala na vlastní testy, ale to napíši až příště, když budete mít zájem si o tom něco přečíst. Nechci vás najednou zahltit dlouhou informací.

Říkala jsem si, že když se nemůžeme sejít, zkusím vám přiblížit naši "Malou scénu" alespoň touto cestou, abyste na nás a na divadlo a kulturu v Michnově paláci úplně nezapomněli.

Ze srdce vám přeji zdraví, odolnost a dobrou náladu v těchto neveselých dnech. Pokud byste byli pozitivní, tak jediné co se týká nálady, nikoliv nálezu.

Vaše Jarka Knížková (Divadlo Gaudium)

Obě soutěže rozluštění

Sokolská soutěž: „Kde domov můj“

- 1) *Jméno rybníku v Chlumu u Třeboně! - Hejtman*
- 2) *Karel IV. měl čtyři manželky, ale pouze jediná mu porodila syna – nástupníka. Jak se jmenovala a kolikátá byla v pořadí?
Třetí manželka v pořadí, Anna Svídnická*
- 3) *Která slavná česká sopranistka bývala často partnerkou tenoristy Enrica Carusa?
- Ema Destinová*
- 4) *4) Kde najdete Jezerní slat’?
- na Šumavě*
- 5) *Na kterém poutním místě u Olomouce žil ve svých posledních letech básník Jiří Wolker? - Sv. Kopeček*
- 6) *Kde najdete místo porážky a smrti Přemysla Otakara II. Moravské pole?
- V Rakousku*
- 7) *Jmenujte autora „Anglických listů“ a autora „Listů z Provence“!
: Karel Čapek, Miloslav Horníček*
- 8) *Co znamená zkratka RUR? – Royal Universals Robot*
- 9) *Komu je zasvěcen velký moderní kostel na Vinohradech na nám Jiřího z Poděbrad? - Nesvětějš srdce Páně*
- 10) *Kdo byl Albrecht z Valdštejna – velmož, šlechtic. Vojevůdce za třicetileté války. Byl mu dokonce nabízen český trůn popraven jako zrádce vlastními důstojníky 13. února 1634.)*

Sokolská soutěž – Evropa

- 1) *Jak se jmenuje nejslavnější operní scéna světa v Miláně?- la Scalla*
- 2) *Které jezero v Evropě je největší? Kaspické*
- 3) *Jak se jmenoval vůdce francouzského odboje a později prezident státu?
Charles de Gaulle*
- 4) *Jmenuj tři malé státy, které léta patřily k SSSR! Litva Lotaško, Estonsko*
- 5) *Kde leží Země Františka Josefa? - V Severním Ledovém oceánu*
- 6) *Co je to fjord? - Záliv ledovcového původu*
- 7) *Kde leží Thermopyly a co se tam stalo? - Pobřeží Řecka. Řekové prohráli bitvu s Peršany.*
- 8) *Kde v Evropě stále žijí volně opice? Na Gibraltar*
- 9) *Kde najdete Sixtinskou kapli? Kdo je autorem obrazové výzdoby? Řím, Vatikán,*
- 10) *Co to jsou Baleáry a kde je najdete? – souostroví na západě Středozemního moře*

Sokol a nová forma boje s covidem

Také forma boje s covidem. Verše a vtip a cesty vytýčené podle mapy. A kam jednotlivé stezky vedly? Na parkoviště ZOO, abychom si připomněli, jak krásně by tam bylo. Celá covidová situace, kdy děti ani dospělí nemohou společně sportovat uvnitř sokolovny, ani venku, nás velmi trápí, a tak jsme si lámali hlavu, jak obohatit život nejen dětem a přitom neporušit nařízení vlády. Nakonec nás inspiroval Sokol Jihlava, který připravil tajemné cesty po okolí Jihlavy. To nás nakoplo, a tak jsme se vydali hledat cíle Sokolských stezek v nejbližším okolí našeho města.

Po cestě jsme vymýšleli, jakým způsobem dovedeme případné zájemce k cíli a co bude v cíli ukryto. Nakonec vzniklo šest Sokolských stezek za zdravím. Každá stezka měla vlastní indicie, které pomohly zájemcům najít úkryt, ve kterém byla krabička s bločkem a tužkou. Motivací bylo najít všechny stezky a získat tak od Sokola malý suvenýr.

Vůbec jsme neměli představu, jestli bude o podobnou hru v době podzimních prázdnin zájem a bývali bychom se spokojili i s tím, že jsme se při přípravách krásně prošli na čerstvém vzduchu a pokud se zúčastní členové našich rodin a pár sokolíků, bude iniciativa považována za úspěšnou. Zájem, který od počátků projeví královédvorští, nás mile překvapil a potěšil. Každý den stezkami putovaly dvojice i celé rodiny, projevovaly nám spokojenost na sociálních sítích, dělily se s námi o fotografie. Po odhalení všech šesti úkrytů se objevil i smutek, kdyby..., nad nemocnici a do parku, kde je na podzim moc krásně, na hřbitově jsme zavedli účastníky ke hrobu letce Eduarda Zbroje, kterému jsme 8. října odhalili Kámen zmizelého, samozřejmě nesměla chybět sokolovna a rybníček v Borovičkách.

Po ukončení hry jsme zjistili, že každé ze sedmi stanovišť navštívilo přes sto nadšenců. Všechny sedm krabiček si zapsalo 65 účastníků, celou stezku bez bonusu absolvovalo další 34 osob. Další 51 účastníků prošlo čtyři a méně stezek. Takže suma sumárum jsme vytáhli k podzimním procházkám kolem 150 Královédvoráků a dokonce i přespolečných. Čísla bohužel nejsou úplná, protože rodiče většinou zapisovali do notýsků pouze své ratolesti, což je škoda, protože je pravděpodobně, že návštěvníků stezek bylo ještě více. Na závěr zhodnotila hru krásnou básničkou A. Erbenová.

Děkujeme všem účastníkům za to, že se zapojili do naší hry i za to, že krabičky zůstaly po celou hru na svých místech. Ti, kteří prošli všech základních šest stezek, budou informováni o předání slíbeného suvenýru na našem webu a facebooku.

Sokolím stezkám zdar!

Za realizační tým A. Erbenová a P. Špatenková

Závěrečné slovo

Tedy spíš omluva všem čtenářům. Nevím, jestli se zbláznil můj počítač nebo já.

Ať napíšu cokoliv, vždy je to špatně. Myslela jsem, že mám vše připravené, ale pouhé přepsání hotových článků bylo na moje síly.

Snad mi to někdo spraví, mějte trpělivost - mně už došla - Jarina Žitná.

